

поліцейських, які навчаються стрільбі з вогнепальної зброї, з'явився значний прогрес в освоєнні елементів підготовки попереднього.

Відмінною особливістю початкового етапу є те, що під час виконання підготовчих вправ у тих хто навчається формуються базові навички у відпрацюванні елементів здійснення пострілу. У той же час частина стрільців потребує подолання психологічного бар'єру, що впливає на правильність їх дій (очікування пострілу, почуття страху перед бойовою зброєю, звук пострілу, віддача зброї після пострілу). При цьому важливим моментом є те, що поки той, якого навчають володінню та застосуванню вогнепальної зброї, не досягне стійкого позитивного результату під час виконання підготовчих вправ, який не знайде упевненості в собі і в правильності своїх дій зі зброєю, перехід до наступного етапу не дасть позитивних результатів, ба більше – може призвести до закріплення помилок, що допускаються стрільцем на початковому етапі.

У сучасній практиці сформовано ряд ознак, які свідчать про те, що навички стрілка сформувалися достатньою мірою, і це дає можливість переходити до етапу вдосконалення навичок. Зокрема, до них належать такі: правильне усвідомлення власних помилок, уміння аналізувати свою стрільбу і дії інших стрільців; уміння управляти своїми діями в умовах ліміту часу; здатність керувати своєю стрільбою у змагальних умовах; швидка пристосованість до стрільби з «чужої» зброї. Всі вищевказані ознаки свідчать про прояв у стрільця основних якостей, які забезпечують успішність стрільби: надійність, стабільність, рухливість, про формування навичок руху, відпрацьованих до автоматизму. Варто відзначити, що на даному етапі стає можливою поступова зміна методики навчання і включення до неї нових, більш складних елементів.

Для поліцейських, які проходять навчання з вогневої підготовки, доречним є виконання таких рекомендацій. По-перше, стрілку не варто поспішати при відпрацюванні пострілу під час руху або безпосередньо одразу після переміщення. У цьому разі поліцейський, який навчається стрільби з вогнепальної зброї, повинен уважно стежити за інструктором і намагатися самостійно визначити, з яких елементів складається зазначена дія, а також які із них є вирішальними для її успішного виконання.

По-друге, поліцейським, які проходять навчання з вогневої підготовки на перших заняттях після ознайомлення із різними вправами зі стрільби не треба прагнути виконувати їх за мінімальний час.

По-третє, під час виконання вправи поліцейському не потрібно очікувати повного закінчення переміщення, натомість починати постріл необхідно в процесі руху, так, щоб в момент зупинки тіла залишилося тільки завершити вижимання спускового механізму. При цьому повної зупинки взагалі не повинно бути, оскільки на відміну від стрільби із стандартного статичного положення, виконання стрільби у русі не припиняється завершенням відпрацювання спуску.

Відповідно до викладеного, з метою формування у поліцейських професійних навичок застосування вогнепальної зброї незалежно від екстремальних ситуацій різного характеру, необхідно постійно приділяти увагу та підвищувати рівень вогневої підготовки в органах та підрозділах Національної поліції України.

Список використаних джерел:

1. МВС: в Україні зростає незаконний обіг зброї. URL: <http://www.dw.com/uk/мвс-в-україні-зростає-незаконний-обіг-зброї/a>.
2. Мельник В.І. Незаконне розповсюдження й обіг зброї як загроза громадському порядку в сільській місцевості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 2. Т. 2. С. 66–70.
3. СБУ: незаконний обіг зброї – потенційна загроза. URL: <http://www.prav.org.sm.gov.ua/index.php/uk/33-upravlinnya-sluzhbi-bezpeki-ukrajini>.
4. Чмиль М.А. Особенности психологической подготовки работников ОВД к стрельбе в экстремальных условиях. *Право і безпека*. 2004. Т. 3. № 2. С. 215–218.

Бойко Олена Іванівна

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Троцький Богдан Вадимович

курсант 1 курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ ЯК ПРЕВЕНТИВНОГО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЗАХОДУ

Згідно з чинним законодавством України, співробітник поліції може поставити запитання особі, якщо у нього є достатні підстави вважати, що він має інформацію, необхідну для виконання своїх поліцейських обов'язків. Співробітник поліції може попросити з'явитися в поліцейську дільницю для співбесіди. Інформація

від особи, про яку йде мова, є добровільною. Особа може відмовитися надати інформацію. Співбесіди з неповнолітніми можуть проводитися тільки батьками (одним з них), іншими законними представниками або вчителями. Перед проведенням допиту співробітник поліції повинен пояснити особі основи і мету діяльності поліції, якщо це не перешкоджає здійсненню повноважень, наданих поліції цим законом.

Метою опитування слухачів є отримання співробітниками поліції інформації про злочини та адміністративні правопорушення від опитуваних шляхом проведення бесід між співробітниками поліції та громадянами. Крім того, в сферу охоплення також включені інциденти, пов'язані з поліцейськими операціями, і інциденти, пов'язані з підтриманням громадського порядку і моральності.

У такому спілкуванні з громадянами дуже важливі швидкі дії співробітників поліції. Співробітники поліції мають доступ до важливої інформації, яка дозволяє їм якомога швидше припинити цей вид злочинів і затримувати особу або групу осіб, які вчинили злочин. Ті, хто може отримати корисну інформацію - це ті, хто був свідком незаконних дій інших осіб, жертви, ті, хто знає факти і обставини, при яких інші скоювали злочини і адміністративні злочини, і т.д. особи, які можуть мати інформацію про причини і обставини, таких як тілесні ушкодження, транспортні пригоди, порушення правил експлуатації або участь в об'єктах з високим ступенем ризику. Визначення наявності підстав для розслідування щодо конкретної особи пов'язане з оцінкою з точки зору достатності і залежить від думки внутрішнього серця співробітника поліції.

Таким чином, при оцінці того, чи приходить співробітник поліції до одного висновку: необхідність слухання для досягнення своєї мети як компонента поліцейської влади, певної кількості дебатів є достатнім. Звичайно, від співробітника поліції може і не знадобитися надавати таке обладнання для проведення допитів, які дискредитують можливість досягнення цієї мети, але досить високого ступеня достовірності.

Опитування можна провести в будь-якому місці. У той же час співробітник поліції може попросити людину увійти в поліцейську установу. Відповідно до положень пункту 2 статті 33 Закону України. Стаття 33-2 Закону України "Про національну поліцію", що вимагає від фізичної особи з'явитися до поліцейської дільниці з метою перевірки, не підпадає під обов'язок фізичної особи відповідати на запит. Закон не визначає форму, в якій особа надає або записує інформацію при проведенні виїмки. Видається, що відповідна інформація може бути надана як в мовчання, так і в письмовій формі. Усний прийом інформації був би більш ефективним для забезпечення виконання низькорівневих обов'язків поліції, наприклад, можливості забезпечення повторного розслідування правопорушників по гарячій лінії. У той же час найбільш популярним в якості форми надання та фіксації інформації, переданої особою під час іспиту, є письмовий документ, виражений у формі пояснення або звіту.

Як згадувалося раніше, співбесіда з неповнолітнім може бути проведена тільки батьком, опікуном, опікуном або піклувальником. Інші близькі родичі або члени сім'ї, а також представники органів влади, установ або організацій, педагоги або психологи, відповідальні за догляд і захист дітей. Зокрема, в ньому буде визначено конкретний зміст, що стосується підготовки та проведення оцінки неповнолітніх у віці від 14 до 18 років або молодше 14 років. Вік визначається в загальному порядку відповідно до відповідних документів і, при його відсутності, шляхом призначення інших методів, зокрема, судово-медичної або комплексної судово-психологічної експертизи.

Батьки та інші законні представники зазвичай користуються авторитетом і довірою неповнолітніх і можуть сприяти контакту з дітьми, отримання достовірної інформації та захисту їх прав і законних інтересів. Крім того, якщо є вагомі підстави вважати, що батьки або інші законні представники причетні до надання дитині інформації, яка відрізняється від фактів. Поліція може замінити законного представника іншою особою, якщо законний представник робить негативний вплив на його або її інтереси або якщо його або її інтереси вступають в протиріччя з інтересами агента.

Закон чітко не обумовлює права і обов'язки вчителів. В цьому випадку створюється враження, що ви будете працювати як фахівець. Вихователь повинен займатися вихованням і навчанням дітей того ж віку, що і дитина, яка отримує послугу.

Завдання викладача-допомогти співробітнику поліції встановити психологічний контакт, вибрати правильну тактику проведення співбесіди, скласти питання з урахуванням індивідуальних особливостей дитячої психології та психології неповнолітніх. Як згадувалося вище, інтерв'ю з дітьми мають свої особливості, такі як позитивне ставлення до іншої людини, вміння слухати і говорити, здатність розвивати і підтримувати особисті зв'язки, здатність залучати і утримувати увагу. Немає ніякого опору усуненню комунікаційних бар'єрів і конфліктів і ефективному впливу на людей з метою бажаної зміни поведінки. Співробітники поліції сприяють підвищенню ефективності обміну та прийняття інформації, поліпшенню іміджу і, в свою чергу, посиленню взаємодії з громадянами. Тому, коли співробітник поліції планує співбесіду, необхідно мати на увазі, що успіх залежить від ефективної підготовки. Це включає в себе визначення предмета, вивчення людини, з яким проводиться співбесіда, оцінку навколишнього середовища, визначення кінцевої мети, складання плану і т. д.

Список використаних джерел:

1. Конституція України [Електронний ресурс] : закон України від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 15. 05. 2014 р. № 5-рп. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.

2. Про Національну поліцію [Електронний ресурс]: закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379). – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page>.
3. Петков С.В., Лошицький М.В., Манжула А.А. Науково-практичний коментар Закону України “Про національну поліцію”. - К.:, 2015. - 240 с.
4. Сервецький І.В., Дашко В.А. Науково-практичний коментар Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність”. -3-тє вид., доп. -К, 2006-400 с.
5. Про Національну поліцію: Закон України, Положення про патрульну службу МВС: чинне законодавство. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2015. 92 с. (станом на 07 серпня 2015 р.).
6. Сімейний кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. Ст. 135. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
7. Про охорону дитинства: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. Ст. 142. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> 4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021 5. Декларація прав дитини 1959 року. Організація Об'єднаних Націй. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_384
8. Про Національну поліцію: Науково-практичний коментар Закону України / кол. авт.; кер. авт. кол. Т. П. Мінка. Дніпро: ДДУВС, 2017. 480 с.

Борисенко Тетяна Василівна
викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ

У зв'язку із військовим конфліктом, який зараз відбувається в нашій державі досить актуальними є питання, пов'язані із соціально-правовим захистом військовослужбовців Збройних сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, а також осіб, які у складі добровольчих формувань, беруть безпосередню участь в захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

З метою регулювання питань соціального та правового захисту військовослужбовців, їх конституційних прав і свобод, гарантій щодо їх реалізації в Україні склалася система нормативно-правових актів, різної юридичної сили. Нормативно-правові акти, з яких складається ця система можна поділити на певні рівні залежно від їх юридичної сили. Так перший рівень – конституційне регулювання (до якого відносяться Конституція України та конституційні закони); другий рівень – міжнародно-правове регулювання, до складу якого слід віднести усі міжнародні договори та угоди; третій рівень – законодавче регулювання і четвертий рівень – регулювання підзаконними нормативно-правовими актами.

Конституційне регулювання соціального захисту військовослужбовців здійснюється на основі ст. 17 Конституції України, яка визначає гарантії соціального та правового захисту військовослужбовців так «Держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їх сімей» [1]. Оскільки, Конституція України має найвищу юридичну силу саме це конституційні положення виступає правовою основою для всіх інших законодавчих та підзаконних нормативних актів щодо соціально-правового захисту військовослужбовців.

Міжнародно-правове регулювання соціального та правового захисту військовослужбовців здійснюється на основі правових норм, що містяться у міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і які, відповідно, є частиною національного законодавства України. При цьому немає значення чи міститься договір в одному, чи декількох пов'язаних між собою документах, а також не має значення його найменування. Він може носити назву «договір», або «угода», або «пакт», або «протокол» та ін. Більше того Закон України «Про міжнародні договори України» встановлює пріоритет норм міжнародного договору порівняно із внутрішнім законодавством України[2]. Так, у випадку якщо міжнародним договором, ратифікованим Україною, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовується правила міжнародного договору.

До міжнародно-правових актів, що закріплюють основні права військовослужбовців у період ведення бойових дій належать: Женевська конвенція про поліпшення участі поранених і хворих у діючій армії, Женевська конвенція про поліпшення участі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі, Женевська конвенція про поводження з військовополоненим, Римський статут Міжнародного кримінального суду (прийнятий 17 липня 1998 р.) та інші. Ці міжнародно-правові акти містять правові норми, які визначають особливості забезпечення прав та соціального захисту військовослужбовців під